

OPERAČNÍ PROGRAM PRAHA
ADAPTABILITA

„Pečuji a pracuji v Praze“, reg. č. CZ.2.17/2.1.00/37140

Na počátku tohoto roku jsme se začali věnovat problematice postavení pečujících osob v Praze v rámci projektu **„Pečuji a pracuji v Praze“**, reg.č.projektu CZ.2.17/2.1.00/37140. Tento projekt je realizován v rámci Operačního programu Praha-adaptabilita a je financován z Evropského sociálního fondu, státního rozpočtu a rozpočtu hlavního města Prahy. Do projektu jsou zapojeny pečující osoby, které žijí v Praze a pečují o zdravotně postiženou osobu v rodině.

Péče o osobu se zdravotním postižením je v posledních letech v popředí zájmu především s ohledem na demografický vývoj ve společnosti. Klesající porodnost, prodlužující se délka života a stárnutí populace staví před společnost problém, kterým je problematika dlouhodobé péče. Problém je úzce provázán i s procesem deinstitucionalizace péče v sociálních službách. Názory na tento proces a jeho praktická realizace této jsou přijímány poměrně rozdílně. Nízká finanční náročnost péče v rodině podmiňuje snahu podporovat a rozvíjet prve rodinnou a komunitní péči.

Na základě našich dosavadních zkušeností je zřejmé, že problémy pečujících osob v Praze jsou podobné jako v jiných částech naší republiky. Na druhé straně např. šance pracovního uplatnění nebo nabídka odlehčovacích služeb je v Praze vyšší, ale přesto, podle pečujících osob, neuspokojivá.

Na druhou stranu je zřejmé, a námi zjištěné údaje to potvrzují, že pečující osoby v Praze se také potýkají vysokou emociální zátěží, která je dle sociologických průzkumů vyšší než se předpokládalo. Vždy je přítomný atribut osamocení - společenský i z pohledu pracovního uplatnění. Průběžně se pečující osoby obávají o vlastní zdravotní stav a stáří, a tím pádem se obávají o osud osoby, o kterou pečují. Poměrně časté jsou i obavy z neustálého přezkoumávání zdravotního stavu opečovávaných osob - čím více se totiž těmto osobám věnují, tím lepšího zdravotního stavu dosahují a následně jim je snižován příspěvek na péči. V souvislosti s příspěvkem na péči se stále častěji hovoří o zneužívání těchto finančních prostředků např. že pečující osoby financují z příspěvku vlastní potřeby, stravu atd. Nutno konstatovat, že slova, která pronesl předseda NRZP ČR pan Mgr. V. Krása dne 30.9.2014 o tom, že když se někteří pohoršují nad tím, že si pečující osoby dovolí koupit za peníze z příspěvku na péči máslo, svědčí to o tom, že často neznají problematiku těchto rodin, speciálně jejich sociálně ekonomické postavení.

V souvislosti s připravovanými změnami zákona č.108/2006 Sb. o sociálních službách by bylo vhodné uvažovat i o změně postavení pečujících osob, které dlouhodobě pečují o zdravotně postiženou osobu v rodině. Jak se ukazuje aktuální návrhy změn tohoto zákona, a navazujících předpisů s těmito změnami nepočítají.

Specifické postavení mají pečující osoby na trhu práce. Sladit péči a práci není jednoduché, a to ani v dalších zemích EU. Pečující osoby jsou převážně ženy a to bez ohledu na jejich vzdělání. Všeobecně jsou ženy a zvláště matky nejhůře zaměstnatelnou skupinou, zvláště pak ženy zdravotně postižených dětí. Osoby, které pečují o rodiče nebo prarodiče, více kombinují péči v rodině a péči institucionalizovanou.

**Evropský sociální fond
Praha a EU – Investujeme do vaší budoucnosti**

OPERAČNÍ PROGRAM PRAHA
ADAPTABILITA

Nejčastěji se v souvislosti s postavením pečujících osob hovoří o tzv. flexibilní pracovní době. Tento institut je podpořen i Směrnicí Rady 2010/18/EU, ale členské země ji z větší části nepřijaly. Představy o flexibilitě mají pečující osoby ale i samotní zaměstnavatelé. Pečující osoby by nejvíce přivítaly flexibilní pracovní dobu s možností reagovat na naléhavé situace, možnost na určitou dobu omezit týdenní pracovní dobu nebo možnost vzdát se na dobu péče pracovních povinností. Na druhé straně by i zaměstnavatelé měly mít možnost požadovat flexibilitu u svých zaměstnanců – např. na určitou dobu rozšířit týdenní pracovní dobu, v rámci naléhavých problémů nástup zaměstnanců do práce atd. Domnívám se, že sjednání flexibilní pracovní doby je možné na individuálním základě. Jak tohoto stavu dosáhnout je spíše otázka akademická a je třeba ji posuzovat ve vztahu ke konkrétnímu pracovní právnímu vztahu a s ohledem na charakter pracoviště. Nelze se domnívat, že částečným zrušením ustanovení §24, odst. 2 Zákoníku práce v tom smyslu, že“ požádá-li zaměstnankyně nebo zaměstnanec, kteří dlouhodobě pečují o osobu závislou o kratší pracovní dobu, je zaměstnavatel povinen vyhovět žádosti, nebrání-li tomu vážné provozní důvody. Domnívám se, že zrušením výše uvedené podmínky...“nebrání-li tomu vážné provozní důvody...” se nedosáhne zásadního průlomů pracovní právního postavení pečujících osob.

Červenec 2015
JUDr. M. Madejová